

Dues parelles d'Òliba *Tyto alba* criant en una mateixa casa abandonada

Jordi Baucells & Pere Vila

Two pairs of Barn Owl Tyto alba breeding in the same old building

On 7 June 2007 an old house (can Paella; municipality of Les Masies de Voltregà; UTM coordinates X 437447, Y 4649222) was visited to check on a pair of Barn Owls that have nested there every year in recent decades. Three nestlings, all still with down and approximately 12 days old, were found in the nest located in one of the attics of the house. There was no nest in the neighbouring attic located five metres away. On June 15 we returned and, after ringing the chicks, were surprised to see two different adult Barn Owls fly out of the other attic, where we subsequently located another nest with four warm eggs. The female of the second pair was captured later on and was found to have a very worn incubation patch. In this note we describe the details of this discovery and comment that as far as we are aware this is the first documented case with detailed information of two pairs of Barn Owls breeding in the same building in such close proximity.

Key words: Barn Owl, *Tyto alba*, breeding, nest, Osona.

Jordi Baucells*, Grup d'Anellament Calldetenes-Osona / Grup de Naturalistes d'Osona. Mas Molí de Torrellebreta, s/n. 08510-Malla. E-mail: jbaucells@biodiversitat.cat

Pere Vila, Grup d'Anellament Calldetenes-Osona / Grup de Naturalistes d'Osona. C/Nou, 60. 08551-Tona. E-mail: perevila_p@yahoo.es.

*Corresponding author: jbaucells@biodiversitat.cat

Received: 16.01.09; Accepted: 03.02.09; Edited by L. Brotons.

L'Òliba *Tyto alba* és una espècie que nidifica en gran varietat d'ambients però que a Catalunya i a la resta d'Europa està totalment lligada a la presència d'edificis vells: masies, esglésies, cabanes, pous vells, antigues fàbriques, etc. (Baucells & Vila 2002, Estrada *et al.* 2004, Cramp 1985). Però en les darreres dècades, ha ocupat edificis més moderns, com ara naus industrials, torres residencials i altells de fàbriques modernes. Es comporta de forma totalment territorial i s'estableix en forma de parelles aïllades que es reproduïxen en golfes, altells, sobre les voltes de les esglésies, etc. (Mebis 2006, Baucells 2002). Com a conseqüència d'aquest comportament territorial, no s'ha descrit fins al moment la nidificació de més d'una parella d'Òliba en una mateixa edificació (Bunn 1982, Mikkola 1995, Baucells 2002, Mebis 2006); aquesta nota en documenta un primer cas.

El dia 7 de juny de 2007 es va visitar una casa abandonada (can Paella) del terme municipal de les Masies de Voltregà (coordinades UTM x437447, y4649222) dins del projecte d'estudi dels rapinyaires nocturns d'Osona que porta a terme el Grup de Naturalistes d'Osona. La casa es troba a 5 m de la carretera C-17, sense dubte la carretera amb més trànsit rodat de la comarca. Dins la casa hi ha dos altells, situats 4 m un de l'altre, i tots dos a 3.5 m d'alçada. En cadascun dels altells hi ha una superfície aproximada de 5 m² d'habitacle fosc on les òlibes entren sovint. El primer altell té sortida a la sala principal de la casa i a l'exterior per una finestra situada ben bé al davant de l'entrada de l'altell. El segon té sortida a la mateixa sala principal però per un altre cantó i just davant també hi té una finestra que surt a l'exterior. Aquest dia es va trobar un niu d'Òliba amb tres

polls amb plumó, d'uns 12 dies d'edat, al primer altell. El segon altell era buit.

El dia 15 de juny es va visitar la casa de nou per anellar els polls. Mentre pujàvem al primer altell, varen sortir dos adults d'Òliba que varen fugir per la finestreta que tenien al davant. Dels tres polls, dos varen poder ser anellats. Després es va controlar el segon altell, situat a uns 4 m del primer. Mentre pujàvem al segon, dos adults més d'Òliba varen sortir volant. Aquests dos adults eren diferents dels primers perquè un de nosaltres va estar constantment a la sala principal, des d'on es podien controlar les entrades als dos altells, i no va entrar cap Òliba al segon altell mentre controlàvem els polls del primer. La femella adulta va poder ser capturada, i el mascle es va escapar per la finestreta que hi ha davant del lloc on havien sortit. Una vegada a dalt, es va trobar un niu d'Òliba amb quatre ous calents i un Talpó Comú *Microtus duodecimcostatus* mort recentment. Els ous tenien, com a màxim, vuit dies, ja que el dia 7 de juny no hi eren. La femella d'aquest niu va ser anellada i tenia una placa incubatriu molt marcada.

Sorpren en aquest indret la presència de l'Òliba criant, ja que està localitzat just al costat d'una de les carreteres amb més trànsit de la zona, i en un indret on, en els últims cinc anys, s'han trobat almenys quatre òlibes atropellades. Tot i això, des de fa tres anys que controlem aquest niu, la cria ha tingut èxit cada any (n'han sortit un mínim de dos polls i un màxim de cinc). A part, la presència de dos nius situats en una mateixa casa i a una distància tan curta entre ells, no s'havia detectat mai a Osona, tot i els 125 controls de nius d'Òliba amb polls que es porten realitzant a la comarca des de l'any 1989. Tampoc a la Plana de Lleida, on s'han realitzat controls i censos exhaustius de nius d'Òliba en els darrers 15 anys (Bonfil *et al.* 2004, Baucells, en premsa).

La cria de dues parelles d'una espècie tant territorial com l'Òliba a tan poca distància es considera un fet totalment anormal a escala mundial (Bunn 1982, Mikkola 1995, Baucells 2002, Mebs 2006). L'alta disponibilitat de preses a la zona durant l'any 2007 podria haver relaxat la territorialitat dels individus observats i permetre la cria de les dues parelles en un mateix edifici. En efecte, la primavera de l'any 2007 va ser molt plujosa a la comarca d'Osona, fet que sovint es relaciona amb una alta abundància de

rosegadors. En la zona d'estudi, aquesta hipòtesi vindria refermada per l'alta productivitat de polls d'Òliba (mitjana superior als quatre polls per niu) i Mussol Banyut *Asio otus* (mitjana superior als tres polls per niu) controlats (Grup de Naturalistes d'Osona, dades del cens anual de rapinyaires nocturns). En el cas descrit a les Masies de Voltregà, caldria fer un esforç especial per seguir l'evolució del comportament de cria dels individus observats al 2007 i veure si la relaxació de la territorialitat ha estat realment un fet excepcional. Posteriorment, en les temporades de cria de 2008 i 2009 ha nidificat amb èxit una única parella d'òlibes en un dels altells.

Resumen

Dos parejas de Lechuza Común *Tyto alba* nidificando en una misma casa abandonada

El día 7 de junio de 2007 se visitó una antigua casa (can Paella) del municipio de Les Masies de Voltregà (coordenadas UTM x437447, y4649222), para proceder al control de un nido de Lechuza que año tras año en las últimas décadas ha sido controlado para su estudio y anillado. En el nido, colocado en uno de los altillos de la casa, fueron encontrados tres pollos con plumón de unos 12 días de edad. Otro altillo, situado a unos 5 metros, estaba vacío. El día 15 de junio el lugar se visitó de nuevo y la sorpresa fue cuando, después de anillar los pollos que ya estaban suficientemente desarrollados, se visitó el segundo altillo y ver como dos adultos de Lechuza diferentes a los observados en el primer nido, salían del altillo donde había un nido con cuatro huevos calientes. La hembra de este segundo nido pudo ser capturada y tenía una placa incubatriz muy desarrollada. En esta nota se describen los detalles del hallazgo y se comenta que es el primer caso bien documentado del cual se dispone de información detallada y suficiente de dos parejas de Lechuza criando dentro de un mismo habitáculo separadas pocos metros.

Referències

- Aymerich, J., Baucells, J., Bigas, D., Camprodon, J., Estrada, J., Molist, M., Ordeix, M., Ramoneda, J., & Vigué, J. 1991. *Els Ocells d'Osona*. Barcelona: Lynx.
- Baucells, J. & Vila, P. 2002. Els rapinyaires nocturns a Osona, contribució al seu coneixement i conservació. *Ausa* 20 (150): 707-724.
- Baucells, J., Camprodon, J. & Ordeix, M. 1998. *La Fauna vertebrada d'Osona*. Barcelona: Lynx.

- Baucells, J.** (ed.). *Els rapinyaires nocturns de Catalunya: biologia, gestió i conservació de les vuit espècies de rapinyaires nocturns catalans i els seus hàbitats*. En premsa.
- Baudvin, H., Genot, J.C. & Muller, Y.** 1991. *Les rapaces nocturnes*. Paris : Sang de la Terre.
- Bellocq, M.I.** 1998. Prey selection by Breeding and Nonbreeding Barn Owls in Argentina. *Auk* 115 (1): 224-229.
- Bonfil, J., Moncasí, F. & Varea, A.** 2004. Òliba *Tyto alba*. In Calvet, J., Estrada, J., Mañosa, S., Moncasí, F. & Solans, J. (eds.). *Els ocells de la Plana de Lleida*. Pp. 260-263. Lleida: Pagès.
- Bunn, D.S., Warburton, A.B. & Wilson, R.D.S.** 1982. *The Barn Owl*. Calton: Poyser.
- Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.)** 2004. *Atlas dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Barcelona: Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.
- Fajardo, I., Babiloni, G. & Miranda, Y.** 2000. Rehabilitated and wild barn owls (*Tyto alba*): dispersal, life expectancy and mortality in Spain. *Biol. Conserv.* 94: 287-295.
- Marti, C.D. & Wagner, P.W.** 1985. Winter mortality in common barn owls and its effect on population density and reproduction. *Condor* 87: 111-115.
- Mebs, Th.** 2006. *Les rapaces nocturnes de France et de Europe*. Neuchatel: Delachaux et Niestlé. Les encyclopédies du naturaliste.
- Mikkola, H.** 1995. *Rapaces nocturnes de Europa*. Lleida: Editorial Perfils.
- Purroy, F.J. (coord.)** 1997. *Atlas de las Aves de España (1975-1995)*. Barcelona: Lynx Edicions.
- Shawyer, C.** 1987. *The Barn Owl in the British Isles: its past, present and future*. The Hawk and Owl Trust.